

ปรากฏการณ์ละครโทรทัศน์ในสังคมไทยสู่ละครคุณธรรมผ่านแพลตฟอร์ม TikTok

ณหทัย ใจดี¹ และ รัตนาวี เศรษฐจิตร²

บทคัดย่อ

บทความนี้ผู้เขียนมีความสนใจเรื่อง ปรากฏการณ์ละครโทรทัศน์ในสังคมไทยสู่ละครคุณธรรมผ่านแพลตฟอร์ม TikTok ในปัจจุบันละครโทรทัศน์ไทยได้เปลี่ยนแปลงมาสู่ยุคดิจิทัล เนื่องจากพฤติกรรมการใช้ชีวิตของผู้คนในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตจากในยุคเริ่มต้นสื่อโทรทัศน์ถูกถ่ายทอดผ่านหน้าจอโทรทัศน์มีการปรับตัวจากเดิมที่ละครโทรทัศน์มีกระบวนการผลิตหลากหลายขั้นตอนกว่าจะกลายมาเป็นละครที่นำไปออกอากาศจนถึงปัจจุบันในยุคดิจิทัล สู่ละครสั้นที่มีขั้นตอนในการผลิตที่ใช้ระยะเวลาสั้นอย่างในแอปพลิเคชัน TikTok เป็นการสร้างเนื้อหาวิดีโอสั้นๆ ทั้งภาพและเสียงและสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ใช้งาน ละครคุณธรรมเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ถูกเป็นที่นิยมมากใน TikTok ลักษณะละครคุณธรรมใน TikTok มีความแตกต่างจากละครคุณธรรมในยุคก่อน เช่นรูปแบบ เนื้อหา การแสดงนักแสดง และดนตรีประกอบ หรือการออกอากาศที่มีความง่ายต่อการผลิตเข้าถึงการผลิตเนื้อหาได้ โดยละครคุณธรรมมีมาตั้งแต่ละครออกอากาศใน

¹ วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา

MCI552 MEDIA STRATEGIES AND COMMUNICATION MANAGEMEN

² วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

โทรทัศน์ เช่นละครฟ้ามีตา ฯลฯ สู่ละครคุณธรรมใน TikTok และมีความแตกต่างจากเนื้อหาอื่นๆใน TikTok คือ เนื้อหาของละครคุณธรรมเป็นการรวมรูปแบบการบันเทิงและการศึกษาเข้าด้วยกัน จึงกลายเป็นแนวคิการนำเสนอสาระผสมบันเทิง (Edutainment) และมีการพัฒนาของเทคโนโลยี ในอนาคตผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่า ละครคุณธรรม ในอนาคตมีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนไปด้วยเทคโนโลยีต่างๆแต่เนื้อหาที่ละครคุณธรรมที่เป็นข้อคิดให้กับคนในสังคมมีอยู่ต่อไป จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากแพลตฟอร์ม TikTok ส่งผลกระทบต่อการรับชมละครโทรทัศน์ของคนในสังคมไทยที่มีการปรับเปลี่ยนการรับชมละครผ่านโทรทัศน์มาในยุคปัจจุบันสู่ละครสั้นในแพลตฟอร์ม TikTok

คำสำคัญ : ดึกต็อก, ละครคุณธรรม, ยุคดิจิทัล, กระบวนการผลิตละครคุณธรรม

The transformation of Thai television dramas to a moral drama in the TikTok platform

Nahathai Jaidee³ And Rattanawadee Setthajit⁴

ABSTRACT

In this article, the author is interested in the phenomenon of Thai television dramas transitioning to moral dramas on the TikTok platform. Currently, Thai television dramas have been broadcasted in the social media platform to serve the changing lifestyles of people. From the early days of television, where dramas were broadcasted through TV screens and underwent a complex production process before being aired, they have now evolved into the digital era. Short moral dramas have emerged on platforms like TikTok, featuring a simplified production process that fits the short-form content format of the app. These dramas encompass both visual and auditory elements and offer revenue-generating opportunities for users. Moral dramas have gained significant popularity on TikTok. However, the nature of moral dramas on TikTok differs from those in the past.

³ College of Social Communication Innovation to study the knowledge in the subject of MCI552 MEDIA STRATEGIES AND COMMUNICATION MANAGEMEN

⁴ College of Social Communication Innovation

These differences include formats, content, performances, actors, accompanying music, and the ease of production and access. Traditional moral dramas like "Fah Mee Taa" program have transformed into moral dramas on TikTok, which present content in a unique way. These TikTok moral dramas are combined with elements of entertainment and education as the concept of "edutainment." Additionally, technological advancements have played a role in the development of these dramas. Furthermore, the author argues that moral dramas will likely continue to adapt with various technologies, but the essence of conveying meaningful ideas to society will persist. The impact of TikTok on television drama viewership in Thai society is evident, as the way people consume television dramas has shifted from traditional TV to short-form content on the TikTok platform.

Keywords : Tik Tok , Moral drama , Digital age , Moral drama production

ที่มาและความสำคัญ

ในยุคปัจจุบันมีละครโทรทัศน์เกิดขึ้นจำนวนมาก และสื่อมวลชนมีบทบาทและอิทธิพลต่อชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก ด้วย “ละคร” มีอยู่ในวัฒนธรรมไทยมาตั้งแต่ก่อนตั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี แบ่งออกเป็น ละครรูปแบบดั้งเดิม ได้แก่ ละครชาตรี ละครนอก ละครใน และ ละครร่ำที่ประยุกต์ขึ้นใหม่ ได้แก่ ละครดึกดำบรรพ์ ละครพันทาง ละครเสภา ละครสังคีต ละครร้อง ละครพูด ละครเพลง ละครหลวงวิจิตรวาทการ อย่างไรก็ตามในระดับสากลละครวิทยุกระจายเสียงได้กำเนิดขึ้นก่อนละครโทรทัศน์และภาพยนตร์ เป็นละครที่นับว่าเป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลสูง เนื่องจากสามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุก ทุกเพศ ทุกวัย ทุกสภาพของท้องถิ่นและทุกระดับชั้น โดยไม่จำกัดความรู้และระดับการศึกษาตลอดเวลาในขณะรับฟัง ละครวิทยุใช้การแสดงด้วย คำพูด ดนตรี และเสียง เพื่อให้ผู้ฟังได้จินตนาการมีความรู้สึกและอารมณ์คล้อยตามไปกับเรื่อง และละครวิทยุออกอากาศครั้งแรกที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. 2473 โดยสตรีชื่อ เออร์น่า ฟิลลิปส์ โดยการสนับสนุนจากบริษัทผลิตและจำหน่ายผงซักฟอก จึงเป็นที่มาว่าทำไมจึงเรียกละครวิทยุว่า Soap Opera ในประเทศไทยละครวิทยุออกอากาศที่ศาลาแดง เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2473 เริ่มจากการแทรกบทเจรจาหรือร้อยกรอง สลับกับมโหรีในละครร่ำประเภทต่างๆ เช่น ละครนอก ละครใน ละครร้อง สรุปได้ว่าละครวิทยุกระจายเสียงของไทยมีวิวัฒนาการมาจากศิลปะการแสดงต่างๆ ในยุคก่อน และปรับเปลี่ยนรูปแบบให้เข้ากับยุคสมัย (จักรีรัตน์ แสงวารี, 2556) ส่วนสื่อโทรทัศน์ในประเทศไทยออกอากาศในระบบแอนะล็อก ระยะแรกที่ออกอากาศ วันที่ 24 มิถุนายนปี พ.ศ. 2498 ต่อมาโทรทัศน์ได้พัฒนาเทคโนโลยีการแพร่ภาพในระบบดิจิทัล (Digital) และ

ส่งผลทำให้มีจำนวนช่องสัญญาณโทรทัศน์เพิ่มมากขึ้นจากเดิมอย่างน้อย 4 - 8 เท่าในปริมาณคลื่นความถี่เท่าเดิม คุณภาพของสัญญาณมีความคมชัดและมีความเสถียรมากขึ้น มีความคมชัดสูง (High Definition: HD) จากสถิติ ปี 2562 – 2564 Nielsen พบว่าคนไทยยังมีอัตราการดูทีวีสูงถึงร้อยละ 85 แต่สิ่งที่เปลี่ยนไปคือคนไทยดูตามเวลาน้อยลง และหันมาดูรายการย้อนหลังแบบออนไลน์มากขึ้น และดูผ่านดิจิทัลในรูปแบบสตรีมมิ่งมากขึ้น (Eukeik.ee, 2564) พร้อมๆ กับระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ทำให้คนได้มีเวลาหันมาเริ่มเสพสื่อกันมากขึ้น จึงผลักดันให้แอปพลิเคชัน TikTok เติบโตอย่างรวดเร็วทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย (Eukeik.ee, 2563) และ TikTok อยู่ในกระแสของคนในสังคมไทยเป็นอย่างมาก จากข้อมูล (LadyBee, 2563) สถิติการใช้งานของผู้ใช้บริการ TikTok ปี 2563 ในประเทศไทย พบว่ามียอดการใช้งานของผู้หญิงร้อยละ 75 และยอดการใช้งานของผู้ชายร้อยละ 25 ส่วนมากอาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานครและในจังหวัดใหญ่เป็นนักเรียน นักศึกษาและคนทำงานในระยะเริ่มต้น ร้อยละ 80 ระยะเวลาใช้งานเฉลี่ยแล้ว 35 นาที เนื้อหาที่พบใน TikTok ส่วนใหญ่ให้ความบันเทิงแก่ผู้ใช้งาน สามารถสร้างและแชร์วิดีโอที่มีความสนุกสนาน สร้างความตื่นเต้น หรือให้ความผ่อนคลายให้กับผู้ชม นอกจากนี้ยังมีฟังก์ชันและเครื่องมือต่างๆ ในแอปพลิเคชันที่ช่วยให้ผู้ใช้สร้างเนื้อหาที่สร้างสรรค์และน่าสนใจได้ง่ายขึ้น ส่วนละครคุณธรรมใน TikTok นอกจากเป็นแหล่งความบันเทิงสำหรับผู้ชมยังเป็นแหล่งที่สร้างแนวคิดและศีลธรรม รวมถึงสะท้อนสังคมในแบบที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ เนื้อหาละครคุณธรรมบน TikTok สามารถแสดงคำสอนสำคัญเกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรม จริยธรรม โดยแพลตฟอร์มของละครโทรทัศน์ทั่วไปมีบทบาทในการให้ความบันเทิง (Entertainment) ละครคุณธรรม เป็น

การรวมรูปแบบการบันเทิงและการศึกษาเข้าด้วยกัน นำเสนอสาระผสมบันเทิง (Edutainment) คือการใช้กลยุทธ์ในการสื่อสารแก่อีโวลชันเพื่อเผยแพร่ความรู้และความบันเทิงที่มีประโยชน์ (ปาริชาติ สถาปิตานนท์, 2543) ให้เป็นเรื่องบันเทิงและกระบวนการคิดที่มีประโยชน์ต่อสังคม ละครคุณธรรมแบบออนไลน์จึงมีความแตกต่างจากเนื้อหาอื่นๆ ใน TikTok ที่มุ่งเน้นเนื้อหาที่ให้ความบันเทิงเพียงอย่างเดียว

การเปลี่ยนผ่านละครโทรทัศน์ไทยจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล

“ละครโทรทัศน์” เป็นหนึ่งในรูปแบบความบันเทิงที่อยู่คู่กับคนไทยมานานับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน โดยอุตสาหกรรมโทรทัศน์ของไทยมีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 50 ปีนับตั้งแต่มีสถานีโทรทัศน์ออกอากาศทางช่อง 4 บางขุนพรหมเป็นครั้งแรกเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2498 และเติบโตมากในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ด้วยลักษณะเด่นตามคุณสมบัติของสื่อโทรทัศน์ที่สามารถดึงดูดได้ด้วยภาพและเสียง อีกทั้งเป็นความบันเทิงภายในบ้านที่มีค่าใช้จ่ายต่ำและสามารถเข้าถึงได้แทบทุกครัวเรือน ในปัจจุบันละครโทรทัศน์ไทยปรับตัวหลังยุคทีวีดิจิทัลมีปัจจัยด้านความคิด ความเชื่อ ค่านิยม พฤติกรรม ความต้องการของผู้ชม การขยายตัวของค่ายละคร การแข่งขันเพื่อช่วงชิงฐานผู้ชม และสื่อใหม่ส่งผลต่อการสร้างสรรค์รูปแบบและเนื้อหาละครโทรทัศน์ไทย ด้านการสร้างสรรค์รูปแบบและเนื้อหาละครโทรทัศน์พบว่า มีการสร้างสรรค์แก่นเรื่องใหม่ที่สะท้อนวิถีชีวิตคนนำมาสร้างเป็นตัวละครเอกจากที่เคยอยู่นอกกระแสความสนใจหรือไม่ค่อยได้รับความนิยม โดยใช้วิธีการแต่งเรื่องใหม่วิธีการเล่าเรื่องภาวะวิกฤติมาเริ่มเรื่องแล้วจึงสลับโยงเข้าสู่เหตุการณ์เล่าเรื่องในองก์ที่ 2 ดำเนินเรื่องให้เร็วขึ้นและมีความกระชับมากขึ้น ด้านการผลิตในยุคดิจิทัลมีการถ่ายทำด้วยกล้องดิจิทัล จัดทำ

ภาพที่มีความแปลกใหม่ด้วยกล้องฮอตฮิต และกล้องโดรนภาพสร้างสรรค์ เทคนิคพิเศษด้วยคอมพิวเตอร์ที่มีการบันทึกภาพด้วยระบบความคมชัดสูง มีการปรับใช้มุมภาพขนาดใหญ่ให้ใกล้มากขึ้น และนำไปออกอากาศทาง สถานีโทรทัศน์ดิจิทัล เว็บไซต์ และเฟซบุ๊กไลฟ์สด การส่งเสริมละครใช้วิธีการ เสนอตัวอย่างละครทางสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล เว็บไซต์ และเฟซบุ๊ก สร้าง แรงจูงใจให้ชมโดยการให้ข้อมูลเกี่ยวกับละคร ได้แก่ ตัวละคร เรื่องย่อ วัน เวลาออกอากาศ ทางเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก และไลน์ (ทิพย์ภาศิริ แก้วเทศ, 2560) อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมละครและภาพยนตร์ไทยอยู่ในยุคที่เริ่มอึมครึม เพราะผู้คนในยุคปัจจุบันเริ่มเบื่อกับบทที่ไม่หลากหลายของไทย และนำละคร เรื่องเก่าๆ มาสร้างใหม่ (Remake) พร้อมกับช่วงหลายปีมานี้ยังมีแพลตฟอร์ม จากต่างประเทศเข้ามาเป็นที่นิยมในไทยอย่างหลากหลายแพลตฟอร์ม เช่น Youtube Netflix HBO Viu ฯลฯ ทำให้ผู้คนสามารถเลือกดูซีรีส์ ภาพยนตร์ หรือคลิปต่างๆ ของต่างประเทศได้ นอกจากนั้นยังพบว่าแพลตฟอร์มออนไลน์ ยังทำให้คนธรรมดาสามารถก้าวเข้ามาเป็น Influencer แสดงความสามารถ ของตัวเองได้เทียบเท่ากับดาราที่มีชื่อเสียงในวงการบันเทิง อย่างเช่น ละคร คุณธรรมในช่องทาง TikTok ที่คนทั่วไปสามารถที่จะแสดงละครให้จนเกิด เป็นกระแสในในโลกออนไลน์ได้เป็นอย่างมาก

ต้นกำเนิดละครคุณธรรม

ในช่วง พ.ศ. 2544 – 2554 ประเทศจีนมีภาพลักษณ์ไม่ค่อยดีมากนัก พฤติกรรมที่เป็นที่จดจำของคนต่างแดนนั้นคือ การไม่มีน้ำใจ ไม่สนใจใคร เวลาใครตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องการความช่วยเหลือก็มักจะหลีกเลี่ยง รวมไปถึงพฤติกรรมในที่สาธารณะ อย่างการถ่มน้ำลายตามใจชอบ หรือแม้แต่การ พุดคุ้ยเสียงดังในที่สาธารณะ และในทางสังคมคนจีนส่วนมากเป็นกลุ่มก้อนที่

อพยพไปปักหลักปักฐานในประเทศนั้นๆ จนตั้งเป็นชุมชนใหญ่และยังไม่ค่อยใส่ใจกับความรู้สึกของเจ้าของประเทศนั้น ประกอบกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจีนบางกลุ่มที่ทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดีในสายตาคนท้องถิ่นด้วย แล้วก็ยิ่งทำให้ปัญหาหนักหน่วงยิ่งขึ้น ใน พ.ศ. 2554 เกิดกรณีเด็กหญิงวัย 2 ขวบ ที่เมืองฝอซาน ถูกรถตู้ชนแล้วเหยียบซ้ำ แม้จะมีผู้เดินผ่านไปผ่านมาเห็นเหตุการณ์ แต่ไม่มีใครเข้าช่วยเหลือ จนภายหลังมีการเปิดตัวเลขออกมาว่าจำนวนผู้คนที่เดินผ่านและเห็นเหตุการณ์มีจำนวนถึง 18 คน จนกระทั่งคุณป้าเก็บขยะมาเห็นเข้าจึงช่วยเหลือ เหตุที่คนจีนนิ่งและกลัวการช่วยเหลือ ณ ขณะนั้น เป็นเพราะเคยมีกรณี “พลเมืองดีเข้าช่วยเหลือคุณป้าซึ่งตกจากรถประจำทาง แต่กลับถูกตัดสินว่าเป็นคนทำผิด” นั่นเอง และในที่สุดสังคมจีนก็ได้เรียกร้องให้ทางรัฐออกมาตรการเพื่อที่เป็นการช่วยเหลือคุ้มครองป้องกันสำหรับพลเมืองที่ต้องการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน หรือที่เรียกกันแบบทั่วไปว่า “คนที่กล้าช่วยเหลือคนอื่น” ทางจีนได้ตระหนักถึงปัญหานี้และระมัดระวังเรื่องภาพลักษณ์ของคนจีนในประเทศ เพราะจีนกำลังจะมีบทบาทที่สำคัญในส่วนต่างๆ ของโลก และการตระหนักถึงปัญหานี้ไม่ใช่แค่เพื่อความเรียบร้อยของคนในสังคม แต่รวมไปถึงภาพลักษณ์จากคนทั่วทุกมุมโลกมองมายังประเทศจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐบาลของ สี จิ้นผิง ซึ่งมีนโยบายสร้างภาพลักษณ์ในทางที่ดีของจีนบนเวทีโลกมากขึ้น และนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมาในช่วงหลายปีมานี้ ก็ได้มีคลิปที่ปรากฏไปตามโลกโซเชียลออนไลน์ ในรูปแบบของคลิปการทำความดี หรือเป็นคลิปช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์และสังคม และมีการเผยแพร่บนบัญชีสังคมออนไลน์ของสื่อหลักจีนด้วย อาทิ People’s Daily, CCTV News มีทั้งคลิปที่เกิดขึ้นจริงจากภาพวงจรปิดถูกนำมาตีแผ่ความดี เพื่อสร้างสถานการณ์ขึ้นมาเพื่อล่อใจคน จนกลายมาเป็นคลิปของ

ละครคุณธรรมให้เห็นกันจนถึงทุกวันนี้ นอกจากนั้นการพยายามคุมเนื้อหาบนโลกออนไลน์ของรัฐบาลจีนในช่วง 4-5 ปีมานี้ โดยเฉพาะการสร้างคอนเทนต์ที่เน้นความสนุกจนเกินพอดี พอไปกระทบเข้ากับกระแสเนื้อหาเชิงบวกจรรโลงสังคม ที่ทางรัฐบาลจีนพยายามผลักดัน พวกเขาเลยทำคอนเทนต์มาในทิศทางนี้กันมากขึ้น (ภัทชลี ภากร, 2564)

ผู้เขียนมีความคิดเห็นว่าการที่ประเทศจีนสร้างภาพลักษณ์ด้วยการผลิตละครคุณธรรมบนสื่อออนไลน์จนกลายเป็นที่รู้จักแพร่หลาย ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่เกิดละครคุณธรรมที่เป็นสื่อที่ช่วยสร้างความตระหนักและส่งเสริมค่านิยมที่ดีให้กับสังคม จึงเริ่มมีผู้คนหันมาสนใจในการผลิตละครคุณธรรมในรูปแบบออนไลน์และรับชมละครคุณธรรมมากยิ่งขึ้น ด้วยแพลตฟอร์มออนไลน์ที่เป็นกระแสอย่าง TikTok ในช่วงปี 2563 หรือในช่วงโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา COVID – 19

ปรากฏการณ์ที่แพร่หลายในยุคดิจิทัล

ละครคุณธรรม คือ การเล่นละครตามหลักศีลธรรม หรือสามารถเรียกให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น คือ ละครของคนทำได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นำเสนอในรูปแบบความบันเทิงหนึ่งที่มีมาตั้งแต่สมัยยุคกลางของอังกฤษและยุโรป ส่วนใหญ่จะใช้เป็นสื่อที่ช่วยสั่งสอนและขัดเกลาคนในสังคมให้เป็นคนดีมีศีลธรรมตามหลักศาสนาคริสต์ ละครคุณธรรมในประเทศไทยยังสะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น ละครฟ้ามีตา จนพัฒนาสู่ละครคุณธรรมในแพลตฟอร์ม TikTok การเติบโตของละครคุณธรรมใน TikTok มี 6 ช่องที่ได้รับความนิยมสูงสุด ได้แก่ 1.) ช่อง Ploychidjun Follower 4.8M 2.) ช่อง @Muangkkl Follower 4.2M 3.) ช่อง @Dreambarcodeza Follower

3.5M 4.) ช่อง @Lovely.family.tv2 Follower 2.7M 5.) ช่อง @Thai6888 Follower 1.6M 6.) ช่อง @Lovely.kids.thailand Follower 1.4M

TikTok แพลตฟอร์มที่สนับสนุนการเติบโตของละครคุณธรรม

TikTok คือแอปพลิเคชันของบริษัท ByteDance จากประเทศจีน เป็นที่รู้จักโดยทั่วไปในชื่อ TikTok ในขณะที่ประเทศจีนใช้ชื่อ Douyin เป็นแอปพลิเคชันสำหรับสร้างและแบ่งปันคลิปมีวีสวิดีโอแบบสั้นที่เริ่มเปิดตัวเมื่อปลายปี พ.ศ.2559 มีผู้ดาวน์โหลดและใช้งานเป็นจำนวนมาก และมียอดดาวน์โหลดสูงสุดในไตรมาสแรกของ พ.ศ.2561 นับจากสิ้นเดือนมีนาคมมี ยอดผู้ใช้งานอยู่ที่ 500 ล้านคน และยังคงได้รับความนิยมต่อเนื่องจนปัจจุบันนี้ TikTok มีเป้าหมายกระตุ้นให้ผู้ที่เข้ามาใช้งานแอปพลิเคชันนี้ทำเนื้อหาในรูปแบบคลิปวิดีโอมากขึ้นด้วยการแชร์หรือแบ่งปันประสบการณ์เรื่องราว ความยาวไม่เกิน 1 นาที ลักษณะเนื้อหาส่วนมากของคลิปบน TikTok มีรูปแบบการสื่อสารด้วยความ บันเทิง สนุกสนาน เล่นง่าย เป็นธรรมชาติ และมีความหลากหลายของกิจกรรม ได้แก่ เต้นโคฟเวอร์ (Cover Dance) แฟชั่น และความงาม (Fashion And Beauty) รีวิวอาหาร (Food Review) โชว์ไลฟ์สไตล์ (Lifestyle) ดูเอท (Duet) ใครๆก็ทำได้ (Everyone Can Be Someone) ตอบโจทย์พฤติกรรมการใช้งานสื่อของผู้ใช้ในปัจจุบันที่ตัดสินใจเลือกชมสิ่งที่สนใจโดยเฉพาะในเวลาสั้นๆที่สามารถสร้างวิดีโอได้เอง การถ่ายวิดีโอสั้น มีเครื่องมือที่ใช้งานง่าย สามารถตัดต่อวิดีโอหรือแก้ไขวิดีโอได้ด้วยตนเองอย่างรวดเร็ว ใส่เอฟเฟกต์พิเศษ ฟิลเตอร์ และเสียงเพลงฟรี รวมเครื่องมือในการติดต่อโดยที่ไม่ต้องติดต่อในแอปพลิเคชันอื่น ตอบโจทย์กับทุกเพศทุกวัยมีเนื้อหาวิดีโอที่หลากหลาย และเป็นที่สำหรับคนที่ได้มีความคิดสร้างสรรค์คลิปวิดีโอ เพื่อจะนำมาประยุกต์ใช้กับการโปรโมตคอนเทนต์หรือ

แชร์กับเพื่อนบนโลกออนไลน์ พร้อมทั้งสามารถติด #Hahstag ต่างๆที่ช่วยเพิ่มความสะดวกในการเข้าถึงเนื้อหา และยังสามารถสร้างรายได้ให้กับผู้ใช้งาน ด้วยระบบของ TikTok ทำให้เข้าถึงคนชมได้เร็วจากกล่าวได้ว่า TikTok มีจุดประสงค์ที่แตกต่างจากแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียอื่นๆ ทั้ง Facebook , YouTube , Instagram หรือ Snapchat เพราะเป็นแพลตฟอร์มที่มุ่งเน้นไปที่ “ผู้สร้างเนื้อหา” เป็นหลัก หากพิจารณากระบวนการดังกล่าวแล้วจะพบว่าในสังคมของผู้ใช้งาน TikTok นี้มีครบตามองค์ประกอบของการสื่อสาร กล่าวคือ มีทั้งผู้สร้างเนื้อหาที่เป็นผู้ผลิตคลิปวิดีโอในฐานะผู้ส่งสาร (Sender) เนื้อหาของสารในคลิปวิดีโอ (Message) ช่องทางแอปพลิเคชัน TikTok (Channel) และผู้รับชมคลิปวิดีโอ (Receiver) ในฐานะผู้รับสารและผู้ผลิตซ้ำเนื้อหา โดยเป็นการนำเสนอตัวตนในลักษณะที่ทั้งเหมือนกันและมีความแตกต่างเฉพาะตัวในแต่ละเนื้อหา (ณัฐพงษ์ สายพิน, 2563)

ภาพที่1 ภาพสถิติผู้ใช้งาน TikTok ปี 2563 ในประเทศไทย

ที่มา : <https://www.thumbsup.in.th/infographic-tiktok-thailand>

คุณลักษณะของละครคุณธรรมใน TikTok

ที่ผ่านมาพบว่า "ละครคุณธรรม" ในไทยถูกผลิตและเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์บางช่อง บางรายการ แต่ก็ไม่ได้มีให้ชมมากนัก เช่น ละครฟ้ามีตา (ออกอากาศช่อง 7 HD ทุกวันเสาร์ เวลา 14.30 น.) ละครดาทีพีย (ออกอากาศช่อง 7 HD ทุกวันพุธ – พฤหัสบดี เวลา 20.20 น.) เป็นละครที่มีความยาวประมาณ 1 ชั่วโมง และยังสามารถรับชมได้ในปัจจุบัน เมื่อเข้าสู่ยุคโซเชียลมีเดีย ก็พบว่าละครแนวนี้อีกกลับมาโด่งดังอีกครั้งโดยเฉพาะคลิปละครสั้นของชาวจีนที่เผยแพร่ทาง TikTok ซึ่งส่วนใหญ่ก็มักจะเป็นแนวละครคุณธรรมสอนใจเช่นกันในเวอร์ชัน TikTok ผู้เขียนยกอธิบายคุณลักษณะของละครคุณธรรมใน TikTok ดังนี้

1. ลักษณะละครคุณธรรม เป็นบทละครที่ไม่มีความซับซ้อนเล่าเรื่องแบบตรงไปตรงมา แต่จะหักมุมในตอนจบ มีเนื้อหาที่เข้าใจง่าย ความยาวประมาณ 3 - 4 นาที และจะทำเป็นตอนๆ ตัดบทจบในช่วงที่กำลังเป็นเนื้อเรื่องที่มีความสนุก หรือตื่นเต้น เพื่อสร้างความอยากตามไปดูต่อในตอนต่อไป บางเรื่องมีความยาว 2-3 ตอน ปกของคลิปจะเน้นไปที่ตัวหนังสือในการสื่อความหมาย จึงเหมาะสำหรับแพลตฟอร์มวิดีโอสั้นอย่าง TikTok
2. เนื้อหาในละครคุณธรรม เนื้อหามีความสมจริงมากขึ้น ตัวละครของละครคุณธรรมของไทยมีบทบาทที่ปะทะกัน ตัวละครไม่ได้มีแค่บทคนดีนำส่งสาร แต่ตัวละครจะเป็นคนที่สู้คน ไม่ได้ยอมโดนเป็นฝ่ายถูกกระทำอยู่ฝ่ายเดียว เหมือนอย่างละครคุณธรรมเมื่อก่อนในเรื่อง ฟ้ามีตา ฯลฯ พล็อตเรื่องของละครคุณธรรมใน TikTok ส่วนมากจะเกี่ยวกับเนื้อหาการ

- ปลอมตัวหรือทำให้เข้าใจผิด ซึ่งเป็นการทดสอบจิตใจหรือทดสอบตัวละครในเรื่องนั้นมีว่าจิตใจที่ดีหรือไม่และนำไปสู่ตอบจบของเรื่อง
3. การแสดง จะเป็นการเล่นใหญ่ (Over Acting) หรือการเล่นเกินความเป็นจริง การแสดงอาจจะดูแข็ง และไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ
 4. บทละคร การพูดบทจะเหมือนการท่องจำมากกว่าเล่นละคร จะไม่ค่อยเป็นธรรมชาติเท่าละครโทรทัศน์ ใช้คำพูดที่ฟังแล้วเข้าใจง่าย
 5. ดนตรีและเสียงประกอบ มีการใช้ดนตรีประกอบและเป็นดนตรีเดียวที่มักจะถูกใช้ในหลายๆตอน ถือว่าเป็นสร้างเอกลักษณ์มากให้กับละครในเวอร์ชัน TikTok มากซึ่งในปัจจุบัน ละครคุณธรรม ใน TikTok เป็นที่นิยมอย่างมากมีหลากหลายช่องให้เลือกดู ในแต่ละช่องจะมีความโดดเด่นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันไป และผู้เขียนได้ยกตัวอย่าง 3 ดังนี้

ภาพที่2 ช่อง TikTok ของพลอยชิตจันทร์

ที่มา : <https://www.thumbsup.in.th/infographic-tiktok-thailand>

ช่อง @Ploychidjun บน TikTok เป็นช่องละครคุณธรรมอันดับต้นๆ และที่เป็นที่มาของ วลี “จริงๆ แล้วฉันคือประธานบริษัท” โดยนักแสดงนำก็คือ พลอยชิตจันทร์ ที่จะมาในรูปแบบการปลอมตัวและทดสอบจิตใจของผู้คน แล้วเฉลยในตอนสุดท้ายว่าเป็นประธานบริษัท แล้วได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการอย่าตัดสินคนที่ภายนอกเป็นต้น

ภาพที่3 ภาพช่อง TikTok ช่อง @Muanglk

ที่มา : <https://www.thumbsup.in.th/infographic-tiktok-thailand>

ช่อง @Muanglk บน TikTok เป็นช่องละครคุณธรรมที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเป็นอย่างมาก ในช่องนี้จะเป็นช่องที่นำเสนอเกี่ยวกับกลุ่มนักเรียนและอาจารย์ การแต่งกายจะเป็นยูนิฟอร์มชุดนักเรียน และใช้นักแสดงคนเดียวในการรับทุกบทบาท แต่ในช่องนี้มีความพิเศษตรงที่ จะมีแค่ตัวละครคนเดียวในการแสดงของทุกๆตอน สามารถเป็นได้เป็นทั้งบทบาทของนักเรียน 3 คน ที่เป็นแฝดสาม และมีการใส่วิถีสื่อที่แตกต่างกันเพื่อให้สามารถแยกออก

ได้ว่ารับบทเป็นใคร และอีกหนึ่งบทบาท คือ อาจารย์ในห้องเรียน เนื้อหาจะเกี่ยวกับการเรียนการสอนในโรงเรียนหรือเรื่องราวของนักเรียนที่ถูกรังแกอยู่บ่อยๆนำมาเป็นละครคุณธรรมสะท้อนให้เห็นในรูปแบบของชีวิตของเด็กนักเรียนเป็นต้น

ภาพที่ 4 ภาพช่อง TikTok ช่อง @Dreambarcodeza

ที่มา : <https://www.thumbsup.in.th/infographic-tiktok-thailand>

ช่อง @Dreambarcodeza บน TikTok เป็นอีกช่องละครคุณธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ต่างจากช่องอื่น นอกจากจะเป็นช่องละครคุณธรรมที่ให้อึดใจแล้ว ในช่องนี้ยังมีคอนเทนต์ล้อเลียนละครคุณธรรมในแบบที่มีความสนุกสนาน มีความเพลิดเพลิน ทั้งการแต่งตัว และบทการแสดงที่จะเล่นเกินจริง และใช้นักแสดงคนเดียวแต่เล่นทุกบทบาท มีความบันเทิงที่ดูแล้วยังได้ความสุขกลับไป

กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์สู่แพลตฟอร์ม TikTok

องอาจ สิงห์ลำพอง (2557) อธิบายว่าในฐานะผู้ผลิตละครมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องมีความรู้เรื่องข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับละครโทรทัศน์ และแบ่งการทำงานผลิตละครโทรทัศน์ออกเป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

- 1.ขั้นตอนการเตรียมงาน (Pre-Production)
- 2.ขั้นตอนการถ่ายทำ (Production)
- 3.ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (Post Production) ขั้นตอนนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันดังนี้

3.1การตัดต่อภาพ (Editing)

3.2การลงเสียงและดนตรี (Sound and Music)

- 4.ขั้นตอนการประเมินผล (Evaluation)

จากแนวคิดข้างต้นและการสังเกตตัวอย่างละครผู้เขียนเปรียบเทียบความแตกต่างของละครคุณธรรมทางโทรทัศน์ กับละครคุณธรรมที่เผยแพร่ทาง TikTok และสรุปออกมาดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างกันของละครโทรทัศน์และละครคุณธรรมในแพลตฟอร์ม TikTok

ความเหมือนและความต่างของละครโทรทัศน์ กับละครคุณธรรมในแพลตฟอร์ม TikTok		
เกณฑ์การเปรียบเทียบ	ละครโทรทัศน์	ละครคุณธรรมใน TikTok
ลักษณะ	ละครโทรทัศน์จะมีเนื้อหาที่ซับซ้อน มีการสร้างปมของเรื่อง มีการดำเนินเรื่องที่ยืดยาว และมีจุดไคลแมกซ์ (Climax Point)	เนื้อหาไม่มีความซับซ้อนเล่าเรื่องแบบตรงไปตรงมา มีความกระชับแต่จะมีการหักมุมในตอนจบ มีเนื้อหาที่หาเข้าใจง่าย

ความเหมือนและความต่างของละครโทรทัศน์ กับละครคุณธรรมในแพลตฟอร์ม TikTok		
เกณฑ์การเปรียบเทียบ	ละครโทรทัศน์	ละครคุณธรรมใน TikTok
เนื้อหา	เนื้อหาของละครโทรทัศน์มีหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นละครเด็ก ละครรัก โศกเศร้า สะเทือนใจ ละครสืบสวน สอบสวน ละครอิงประวัติศาสตร์ ละครวรรณคดี ละครผจญภัย หรือ ละครสะท้อนสังคม เป็นต้น	เนื้อหาหลักๆส่วนมากจะเป็นเกี่ยวกับ การพุดตู่ ถูก เสียดสี หรือการบูลลี่ (Bully) คนที่มีจุดด้อยมากกว่าตัวละคร ในตอนสุดท้ายจะมาเฉลยว่าที่จริงแล้วเขาคือหัวหน้า หรือเป็นคนใหญ่คนโตที่มีอำนาจเหนือกว่าคนที่กระทำเรื่องแย่ๆได้ จนต้องขอโทษและขอโอกาส
การแสดง	การแสดงเน้นธรรมชาติ ไหลลื่น หรือ นักแสดง สามารถเข้าถึงบทบาทของตัวละครได้อย่างชัดเจน เข้าถึงอารมณ์	มีการแสดงที่เป็นการเล่นเกินความเป็นจริง (Over Acting) หรือ การแสดงอาจจะดูแข็งและไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ
นักแสดง	ละครโทรทัศน์จะมีการ Casting นักแสดงที่เหมาะสมกับบทบาท และมีการนักแสดงจำนวนมากในการผลิตละคร	ไม่มีการ Casting นักแสดง และละครคุณธรรมบางเรื่องก็ใช้นักแสดงแค่คนเดียว เล่นซ้ำกันหลายๆบท เพื่อเป็นการสร้างคาแรกเตอร์ (Character) เพื่อให้คนจำได้ง่ายมากขึ้น
ความยาวในการดำเนินเรื่อง	มีความยาวของเรื่องหลายตอน ใน 1 ตอน มีความยาว 50 – 60 นาที มีการดำเนินเรื่องติดต่อกัน	มีความยาวที่สั้นกระชับ ไม่ดำเนินเรื่องยืดเยื้อ ในบางเรื่องก็สามารถจบได้ในตอนเดียว หรือมีการต่อเป็นตอน 1-3 ตอน ในความยาวประมาณ 2-5 นาที
เสียงและดนตรีประกอบ	ละครโทรทัศน์มีความหลากหลายทางด้านเสียงประกอบ 5 ประเภท คือ เสียงบรรยาย เสียงสนทนา เสียงดนตรี เสียงประกอบ และเสียงเงียบ	ในละครคุณธรรม ทาง TikTok เสียงประกอบ มีอยู่ 2 เพลง คือเพลง "Time Back" เพลงจะออกแนวบัลลาดชวนหม่นหมอง ผ่านเมโลดี้ของเปียโนที่เรียกอารมณ์ความตึงเครียดจนมาถึงท่อนที่ได้จังหวะเพลงและเสียงไวโอลิน ทำให้ทวีความดรามามากขึ้น

ความเหมือนและความต่างของละครโทรทัศน์ กับละครคุณธรรมในแพลตฟอร์ม TikTok		
เกณฑ์การเปรียบเทียบ	ละครโทรทัศน์	ละครคุณธรรมใน TikTok
ประโยชน์	ให้ความบันเทิง สนุกสนาน และสามารถทำให้คนคลายเครียด ในละครบางเรื่อง อาจจะมีข้อคิด ที่สะท้อนชีวิตในสังคมไทย	ให้ความบันเทิง สนุกสนาน และสามารถทำให้คนคลายเครียด ให้แง่คิด สะท้อนชีวิตในสังคมไทย แต่ในละครคุณธรรม จะเน้นไปที่การให้ข้อคิดกับคนในการเป็นคนดี ไม่ควรดูถูก หรือตัดสินคนจากภายนอก ไม่เอาเปรียบคนที่มั่งคั่งร่ำรวยมากกว่า เป็นต้น

แนวโน้มในอนาคตของละครคุณธรรม

ปัจจุบันละครคุณธรรมได้มาเริ่มเป็นที่นิยมในสังคมไทยผู้คนหันมาผลิตละครคุณธรรม จากการที่พลอยชิตจันทร์ได้เป็นผู้นำความคิดการสร้างคอนเทนต์ละครคุณธรรมขึ้นในแอปพลิเคชัน TikTok ซึ่งได้รับยอดวิวจากผู้ชมหลัก 10 ล้าน ซึ่งใช้โปรดักชันในการถ่ายทำที่ง่าย เพื่อให้เนื้อหาดูเข้าใจง่าย การแสดงที่มีความตรงไปตรงมา ใช้นักแสดงเป็นคนทั่วไปที่ไม่ใช่ดารา หรือคนที่มีชื่อเสียง (ผู้จัดการออนไลน์, 2564) และด้วยการนำเสนอในแอปพลิเคชัน TikTok ที่เป็นที่นิยมในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) และแอปพลิเคชัน TikTok เป็นแพลตฟอร์มสังคมออนไลน์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ด้วยการสร้างและแชร์วิดีโอสั้นๆ หรือลิปซิงค์เพลง เพื่อการทำคอนเทนต์ตลก เฮฮา หรือการทำ Challenge ต่างๆ เพื่อการโฆษณา หรือแข่งขันกับเพื่อนบนโลกออนไลน์ซึ่งสามารถแชร์กับผู้ติดตามหรือเพื่อนบนแพลตฟอร์มได้ง่าย (Sathitaphorn.c, 2563) ข้อมูลจาก We Are Social วันที่ 20 เมษายน 2563 พบว่า TikTok มีผู้ใช้งาน Active ต่อเดือนเพิ่มเป็น 800 ล้านยูสเซอร์ ซึ่งถือว่าเป็นการเติบโตที่ก้าวกระโดด หลังจากคลิปละคร

คุณธรรมของพลอยชิดจันทร์ได้เป็นที่รู้จักในโลกออนไลน์ จึงทำให้เกิดช่องต่างๆ ขึ้นมากมายให้ได้เลือกรับชม ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่าในอนาคต “ละครคุณธรรม” จะปรับเปลี่ยนแพลตฟอร์มหรือช่องทางไปในรูปแบบอื่น และจะมีการปรับบทละคร เนื้อหา และการใช้เทคนิคการถ่ายทำโปรดักชันรูปแบบอื่น ผู้เขียนเชื่อว่าละครคุณธรรมจะยังคงมีปรากฏอยู่บนโลกออนไลน์ให้คนไทยได้รับชม ถึงแม้ละครอาจจะถูกเปลี่ยนแปลงการปรับบทละครและช่องทางออนไลน์ไปตามกาลเวลา แต่ผู้เขียนเชื่อว่ายังคงการสอนในเรื่องของการทำความดี หรือการไม่ดูถูกคน ตัดสินคนจากภายนอก สะท้อนให้เห็นชีวิตจริงที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจให้คนไทยได้รับชมและคิดตามไปกับข้อคิดที่ถูกสอดแทรกในบทละคร และข้อคิดเหล่านี้ก็มีอยู่ในละครคุณธรรมตั้งแต่อดีตจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัลก็ยังคงเนื้อหาเหล่านี้อยู่ เพียงแต่อาจจะถูกเปลี่ยนไปตามแพลตฟอร์มที่สังคมได้ใช้ ซึ่งในอนาคตมีแนวโน้มว่าจะเปลี่ยนไปด้วยเทคโนโลยีต่างๆ แต่เนื้อหาที่ละครคุณธรรมต้องการจะเป็นข้อคิดให้กับคนในสังคมมีแนวโน้มว่ายังคงอยู่ต่อไป

บทสรุป

ในปัจจุบันวงการสื่อละครโทรทัศน์มีการเปลี่ยนแปลงจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล จากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการสื่อสาร มีการพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยให้เราสามารถสร้างเนื้อเรื่องและสื่อสารได้อย่างหลากหลาย อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้เราสามารถรับชมและแชร์เนื้อหาได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังมีการพัฒนาเทคโนโลยีการถ่ายทอดสดและการสตรีมมิ่งที่ช่วยให้ผู้ชมสามารถรับชมรายการทีวีผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ได้โดยตรง ทั้งนี้เป็นเพราะเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยทำให้ผู้สร้างเนื้อเรื่องสามารถสร้างและ

กระจายผลงานได้อย่างอิสระ เทคโนโลยีการสื่อสารยุคดิจิทัลเป็นการผสมผสานระหว่างสื่อต่างๆ เพื่อสร้างสื่อใหม่ที่มีความหลากหลาย เช่น เฟซบุ๊ก โลก ยูทูบ และเว็บไซต์ ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้คนมีช่องทางในการรับชมสื่อเพิ่มขึ้น และเกิดการเกิดช่องทางใหม่ในการรับชมอีกจำนวนมาก (ทิพย์ภาศิริ แก้วเทศ, 2561) จากละครที่ออกอากาศในโทรทัศน์ในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนการนำเสนอมาสู่สื่อโลกออนไลน์ต่างๆ จากละครโทรทัศน์ สู่ละครสั้นในแพลตฟอร์มใน TikTok ที่ได้รับความนิยมมากในสังคมไทยเป็นวงกว้าง (Mass) ที่มีเนื้อหาทั้งความบันเทิง และมีสาระให้ข้อคิดในการรับชมละครคุณธรรม ซึ่งมีความแตกต่างจากเนื้อหาอื่นๆ ใน TikTok ที่มุ่งเน้นให้ความบันเทิงเพียงอย่างเดียว ละครคุณธรรมยังมีการปรับเปลี่ยนการทำโปรดักชันให้มีความง่ายขึ้นในการถ่ายทำ ใช้นักแสดงเป็นคนใกล้ตัว และบทไม่ซับซ้อน มีความทันสมัย ด้วยการเรื่องเล่าละครที่รวดเร็ว กระชับ ตัวละครฝั่งดีจะไม่ยอมถูกกระทำอยู่ฝ่ายเดียวมีการตอบโต้กลับ อย่างเช่น เรื่องราวการปลอมตัวเป็นประธานบริษัทและการหักมุมในตอนจบเรื่อง เนื้อเรื่องมีความเสียดสีและสะท้อนสังคมมากขึ้น (วีรวัดณ์ อัจจุตมานัส, 2564) ผู้ใช้งาน TikTok สามารถสร้างและแชร์วิดีโอที่มีความสนุกสนาน สร้างความตื่นเต้น หรือให้ความผ่อนคลายให้กับผู้ชม ถือเป็นแพลตฟอร์มที่สามารถสร้างเนื้อหาวิดีโอสั้นๆ ทั้งภาพและเสียง ใช้งานง่าย ผู้ใช้ได้มีส่วนร่วมในการตัดต่อวิดีโอส่วนตัว และมีการฟังค์ชันหลากหลาย เช่น การตัดต่อวิดีโอ การใส่เพลง ใส่เอฟเฟกต์ หรือการใส่ฟิลเตอร์ เป็นต้น (Starfish Academy, n.d.) ทำให้ผู้คนเข้าถึงการผลิตเนื้อหาคอนเทนต์ได้ง่ายไม่ว่าใครก็สามารถเป็นผู้ผลิตได้ อีกทั้ง TikTok ยังเป็นช่องทางที่ทำให้ผู้คนทั่วไปสามารถสร้างรายได้จากเนื้อหาคอนเทนต์ สอดคล้องกับทฤษฎีการยอมรับใช้เทคโนโลยีของ Fishbein and

Ajzen (2518) ที่ระบุถึง พฤติกรรมของบุคคลในการยอมรับและใช้เทคโนโลยีใหม่ บุคคลจะตัดสินใจโดยความเชื่อและทัศนคติที่บุคคลมีต่อเทคโนโลยีนั้น ซึ่งจะมีผลต่อความเข้าใจและการประเมินของบุคคลในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี (Fishbein & Ajzen, 2518) และในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลทำให้ผู้คนเสฟสื่อและมีเวลาว่างในการใช้สื่อออนไลน์กันมากขึ้น และละครคุณธรรมก็เป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่เป็นที่นิยมเป็นอย่างมาก มีทั้งดาราและผู้คนทั่วไปมากมายที่เริ่มหันมาผลิตละครสั้นด้วยตัวเอง อย่างช่องพลอยจิตจันทร์ที่เป็นกระแสในโลกออนไลน์อย่างมาก (สุธาสินี สุขโข, 2564) และทำให้เกิดช่องต่างๆที่มีความสนใจในการผลิตละครคุณธรรม ในแต่ละช่องก็จะมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันไป ทั้งเทคนิคการเล่าเรื่องละครคุณธรรมที่ไม่เหมือนกัน การแต่งตัวให้มีความโดดเด่น หรือบทบาทในการเล่นละครคุณธรรมที่มีความเฉพาะตัว มีการแสดงบทบาทที่เกินจริง หรือล้อเลียนละครคุณธรรมในแบบที่มีความสนุกสนาน ความเปลือยเปลือย ในบางช่องก็ใช้นักแสดงคนเดียวในการผลิตละครคุณธรรม แต่เปลี่ยนบทบาทกันไป เพื่อเป็นการสร้างความจดจำให้กับผู้คนได้มาติดตามและชมละครคุณธรรมของช่องนั้นๆ (Alxcx W., 2564) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสรรัตน์ จิรบรรวิสุทธิ์ (2554) ได้กล่าวว่าว่าการสร้างสรรค์บทละครโทรทัศน์ในยุคโลกาภิวัตน์ ใช้กลวิธีเพื่อดึงดูดความสนใจด้วยการเล่าเรื่องอย่างรวดเร็วมากขึ้น ทำให้เข้าสู่ความขัดแย้งหรือวิกฤตอย่างใดอย่างหนึ่งในขณะเปิดเรื่อง เพื่อที่จะสร้างความตื่นเต้นให้กับผู้ชม เนื่องจากฉะนั้นบทละครในยุคนี้มักใช้ภาพฉายที่ผู้ชมสามารถทำความเข้าใจได้โดยไม่ต้องเน้นรายละเอียดของบทสนทนา (สรรัตน์ จิรบรรวิสุทธิ์, 2554)

ภัทราวดี อีเลอร์ (2556) กล่าวว่า การปรับการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรมในรูปแบบละครโทรทัศน์ เป็นปรากฏการณ์ที่น่าสนใจเพราะมีบทบาทเสริมสร้าง คุณธรรม และจริยธรรม ทั้งนี้สื่อโทรทัศน์มีรายการประเภทละครสอนใจ เช่น ฟ้ามี่ตา กฎแห่งกรรม กรรมลิขิต บันทึกกรรม เป็นต้น จะมีรูปแบบและวิธีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบเดิมๆ เช่น การทำดีได้ดี หรือการรอผลกรรมลงโทษคนไม่ดีในตอนท้ายเรื่อง ทิศทางการนำเสนอเหล่านี้ ไม่สอดคล้องกับรสนิยมและความสนใจของวัยรุ่นในปัจจุบัน ละครยังมีบทบาทต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นเป็นอย่างมาก ดังนั้นการ สร้างละครที่ต้องการสอดแทรกหลักคำสอนศีลธรรมไปสู่วัยรุ่น ต้องปรับรูปแบบและการนำเสนอเนื้อหาให้สอดคล้องกับรสนิยมของวัยรุ่นจึงจะสัมฤทธิ์ผลได้ดี โดยสามารถดำเนินการดังนี้ 1. ปรับบทละครให้ทันสมัยมากขึ้น 2. กำหนดตัวละครให้เป็นวัยรุ่นที่กำลังได้รับความนิยม ในกลุ่มวัยรุ่นด้วยกันในยุคนั้น 3. ให้ตัวละครหลักมีบทสนทนาที่เป็นภาษาวัยรุ่นที่ใช้ กันในชีวิตประจำวัน เช่น การเปรียบเปรยบุคคล การเสียดสี เหตุการณ์หรือบุคคลในสังคมผ่านบทละคร เป็นต้น 4. ปรับเปลี่ยนสัญลักษณ์ที่ใช้ในละครให้เข้ากับยุคสมัย และความคิดของวัยรุ่นในปัจจุบัน ที่มีความคิดนอกกรอบมากขึ้น ดังนั้น การที่ละครคุณธรรมในแพลตฟอร์ม TikTok เป็นที่นิยมอย่างมากในปัจจุบันจึงเป็นเพราะเป็นสื่อที่ให้สาระและความบันเทิงจึงควบคู่กัน (ภัทราวดี อีเลอร์, 2556)

ผู้เขียนสรุปได้ว่าจุดประสงค์การของผลิตละครคุณธรรมนอกจากจะผลิตละครคุณธรรมเพื่อความบันเทิงแล้วนั้น สิ่งที่ละครคุณธรรมมีจุดประสงค์เหมือนกันก็คือ เพื่อในการเป็นสื่อที่สามารถช่วยสะท้อนให้คนในสังคมไทยตระหนักถึงการใช้ชีวิตร่วมกันการเป็นคนดีมีคุณธรรมมากขึ้น และถึงแม้ว่าใน

อนาคตละครคุณธรรมจะมีการปรับเปลี่ยนแพลตฟอร์มไปในรูปแบบอื่น แต่สิ่งที่ยังคงอยู่ก็คือการสอนให้คนตระหนักรู้การเป็นคนดี มีคุณธรรม ไม่ดูถูกคนและเอารัดเอาเปรียบคนในสังคมไทยมากยิ่งขึ้น จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจากแพลตฟอร์ม TikTok ส่งผลกระทบต่อการรับชมละครโทรทัศน์ของคนในสังคมไทยที่มีการปรับเปลี่ยนการรับชมละครผ่านโทรทัศน์มาในยุคปัจจุบันสู่ละครสั้นในแพลตฟอร์ม TikTok

ดังนั้น แพลตฟอร์มของละครโทรทัศน์ทั่วไปและเนื้อหาอื่นๆ ใน TikTok มีบทบาทในการให้ความบันเทิง (Entertainment) แก่ผู้รับชม แต่ละครคุณธรรมในแพลตฟอร์ม TikTok สิ่งที่แตกต่างกันคือเป็นแหล่งที่สร้างแง่คิดและศีลธรรม รวมถึงสะท้อนสังคมในแบบที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ เนื้อหาละครคุณธรรมบน TikTok สามารถแสดงคำสอนสำคัญเกี่ยวกับคุณค่าทางศีลธรรม จริยธรรม ควบคู่กับความบันเทิง และการที่ละครคุณธรรมกลับมาเป็นที่รู้จักและนิยมในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) เป็นต้นมา อีกทั้งที่มีการปรับบทให้ทันสมัยใช้ภาษาที่กลุ่มวัยรุ่นเข้าใจได้ง่าย และการใช้เทคนิคในการถ่ายทำที่ง่ายมากขึ้นทำให้ ด้วยแพลตฟอร์ม TikTok เป็นแพลตฟอร์มออนไลน์สามารถรับชมเนื้อหาต่างๆ ได้ทุกที่ ทุกเวลา และที่เป็นแหล่งความบันเทิงทำให้เกิดเป็นที่รู้จักได้ง่าย จึงทำให้ละครคุณธรรมกลับมามีบทบาทในสังคมไทยในปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัทลี ภากร. (2564, พฤศจิกายน 28). Retrieved ธันวาคม 2, 2565, *from* *เรื่องเล่าละครคุณธรรมจากฝั่งแดนมังกร*:
<https://www.bangkokbiznews.com/columnist/974377>
- จักรีรัตน์ แสงวารี. (2556). การบริหารงานละครวิทยุกระจายเสียงยุคดิจิทัล. *วารสารบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*. 10(48)
- ณัฐพงษ์ สายพิน. (2563). ปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมวิวลผ่าน TikTok ในสังคมไทย. *สารสื่อศิลป์*, 3(6) 56-65.
- ทิพย์ภาศิริ แก้วเทศ. (2560, ตุลาคม 30). *การเปลี่ยนผ่านละครโทรทัศน์ไทยจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิพย์ภาศิริ แก้วเทศ. (2561, พฤษภาคม – สิงหาคม). การเปลี่ยนผ่านละครโทรทัศน์ไทยจากยุคแอนะล็อกสู่ยุคดิจิทัล. *วารสารวิจัยและพัฒนาวลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 13(2) 268-274.
- ปาริชาติ สถาปิตานนท์. (2543). เอดูเทนเมนต์: กลยุทธ์การใช้สื่อมวลชนเพื่อการพัฒนา. *วารสารนิเทศศาสตร์*, 16(2) 38-43.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2564, กรกฎาคม 8). “พลอย” ฟินยอดวิวละครคุณธรรม #tiktokการละคร ทะลุ 10 ล้าน หัวงสอนใจคนรุ่นลูกนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคม.
<https://mgronline.com/entertainment/detail/9640000066136>
- ภัทราวดี เตเลอร์. (2556). กรณีศึกษาเรื่องบาปบุญที่สะท้อนผ่านละครไทย. *วารสารนักบริหาร*, 33(3) 59-64.
- วีรวัฒน์ อัจจุตมานัส. (2564, พฤศจิกายน 24). *ฉันเป็นประธานบริษัท” ความปึงเปื่องหลังวลีฮิต เพราะคนไทยชอบดูละครคุณธรรมจริงหรือ?*
<https://thestandard.co/moral-drama/>
- สรรัตน์ จิรวรวิสุทธิ์. (2554). *พัฒนาการและสุนทรียทัศน์ในการสร้างสรรค์บทละครในโทรทัศน์ไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต) .จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุธาสินี สุขโข. (2564, พฤษภาคม 20). *พลอย ชิดจันทร์ ยืนหนึ่ง ส่อง ‘ละครคุณธรรม’*
เทรนด์ป๊อป TikTok 2021.

https://www.brandthink.me/content/drama_tiktok_ploy_chidjun

องอาจ สิงห์ลำพอง. (2557). *กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์*. ห้างหุ้นส่วนจำกัด สาม
ลดา.

Alxcx W. (2564, พฤษภาคม 25). 7 ช่อง “ละครคุณธรรม” ใน TikTok . Thejoi:
<https://citly.me/qQpKi>

Eukeik.ee. (2563, พฤษภาคม 25). *กรณีศึกษา TikTok เติบโต เพราะบันเทิงบนความ*
เหงาของโควิด-19. <https://marketeeronline.co/archives/166657>

Eukeik.ee. (2564, ธันวาคม 15). *TV Streaming 2565 กับบริบทผู้บริโภคที่เปลี่ยนไป*.
<https://marketeeronline.co/archives/244532>

LadyBee. (2563, กุมภาพันธ์ 26). *เปิดสถิติ TikTok ประเทศไทย แอปวีดีโอสั้นที่โตเร็ว*
สุดในตอนนี้. <https://www.thumbsup.in.th/infographic-tiktok-thailand>

Sathitaphorn.c. (2563, เมษายน 13). *TikTok คือแอปอะไร ทำไมถึงมาแรง?*
<https://clib.psu.ac.th/km/what-is-tiktok/>

Starfish Academy. (n.d.). *สร้างรายได้ง่ายๆ กับแอป TikTok*. Starfishlabz:
<https://shorturl.asia/JlOxp>

ภาษาอังกฤษ

Fishbein & Ajzen. (2518). *Belief, attitude, intention and behavior*. Addison-
Wesley.